

مدارا با مخالفان در سیره ی امام حسن مجتبی (ع)

نویسنده:

محمد مهدی ضیا - زهرا افسری

www.ketab.ir

فهرست نویسی پیش از انتشار کتاب کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: ضیا، محمد هادی، ۱۳۵۱، افسری، زهرا، ۱۳۴۳.
عنوان و نام پدیدآور	: مدارا با مخالفان در سیره کرامت امام حسن مجتبی (ع).
مشخصات نشر	: محمد هادی ضیا، زهرا افسری
مشخصات ظاهری	: قم: نشر دژبرار، ۱۴۰۰.
شابک	: ۱۵۳ ص، 21/5*14/5 س م.
وضعیت فهرست نویسی	: 978-622-94195-1-9
یادداشت	: فیبا
موضوع	: کتابنامه:ص. ۱۵۳.
موضوع	: تربیت- اسلام
موضوع	: training- Islam
موضوع	: امامت- دین
موضوع	: imamate-religion:
رده بندی کنگره	: Bp۴.
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۸۷۵۱۵

شناسنامه کتاب

- عنوان کتاب: سیره توبیتی امام حسن مجتبی (ع) در برخورد با مخالفان
- نویسنده: زهرا افسری، محمد هادی طعنا
- ناشر: نشر دژبرار
- نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- ویراستار: کریم دژبرار
- صفحه آرا: زهره ایمرنیا
- قیمت: ۶۵.۰۰۰

isbn 978-622-94195-1-9

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۱۹۵-۱-۹

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

karim.dezhbarar@gmail.com

ارتباط با انتشارات:

۰۹۹۱۹۲۴۲۰۱۱ — ۰۹۱۳۰۶۸۵۴۴۶

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۰
بخش اول.....	۱۱
شرایط سیاسی و اجتماعی عصر امام حسن (ع).....	۱۱
فصل اول: تبارشناسی مخالفان امام حسن (ع).....	۱۲
۱-۱. معرفی معاویه.....	۱۲
۱-۲. هدف و مقصد معاویه.....	۱۴
۱-۳. معرفی یزید.....	۱۵
۱-۴. تفاوت یزید و معاویه در حکومت.....	۱۸
۱-۵. سیاست امام حسن (ع) در صلح.....	۲۱
۱-۶. جلوگیری از خلیفه کشی.....	۲۳
فصل دوم: شرایط اجتماعی مردم در زمان امام حسن (ع).....	۲۶
۲-۱. روحیه مردم در زمان امام حسن (ع).....	۲۶
۲-۲. وضع فکری مردم شام.....	۲۷
۲-۳. محبوبیت و موقعیت معاویه نزد اهل شام.....	۲۹
۲-۴. موضع گیری خواص در زمان امام حسن (ع).....	۳۱
بخش دوم.....	۳۶
شیوه های گفتاری امام حسن (ع) در برخورد با مخالفان.....	۳۶
۱-۱. آگاه سازی مردم از حقانیت پدر.....	۳۸
۱-۲. آگاه سازی مردم از سخنان ابن زبیر.....	۳۹
۱-۳. خطبه امام پس از گستاخی معاویه.....	۴۰

- ۴-۱. مجاب کردن صحابی ناراحت و مردد ۴۲
- ۵-۱. راهنمایی و آگاه سازی پادشاه روم ۴۴
- ۶-۱. تفسیر سخن دشمن و آگاه کردن مردم ۴۸
- ۷-۱. امام حسن (ع) در ماجرای حکمیت ۴۸
- ۸-۱. آگاه سازی مردم در حضور معاویه ۵۱
- فصل دوم: بیان نصیحت و نرم خویی ۵۴
- ۱-۲. نیکی با فرد شامی ۵۶
- ۲-۲. عطوفت با سوار گستاخ ۵۷
- ۳-۲. گذشت و ملامت با مخالف بی ادب ۵۸
- ۲-۴. دستور به بیعت برای نجات جان یاران ۶۰
- ۱-۳. خطاب ابوبکر در بلای منبر ۶۲
- ۲-۳. احتجاج امام حسن و معاویه ۶۴
- ۳-۳. سخن قاطع با یزید ۶۶
- ۴-۳. پاسخ به اهانت یاران معاویه ۶۷
- ۵-۳. سخن قاطع با مروان ۷۶
- فصل چهارم: نفرین مخالفان ۸۰
- ۱-۴. نفرین زیاد ابن ابیه ۸۳
- ۲-۴. نفرین جوانی از بنی امیه ۸۴
- بخش سوم ۸۶
- شیوه های رفتاری امام حسن (ع) در برخورد با مخالفان ۸۶
- فصل اول: برخورد کریمانه و هدایتگر ۸۷
- ۱-۱. برخورد با همسایه یهودی ۸۷
- ۲-۱. نیکی در ازای بدی ۸۸

- ۱-۳. امام و قسم دروغ دشمن ۸۸
- فصل دوم: کتابت نامه ۹۰
- ۱-۲. نامه نگاری امام با زیاد ابن ابیه ۹۰
- ۲-۲. نامه نگاری با معاویه قبل از شروع جنگ ۹۱
- ۲-۳. نصیحت دشمن ۹۳
- ۱-۳. امام حسن (ع) در زمان خلفا ۱۰۰
- ۲-۳. حضور امام حسن (ع) در جنگ های زمان خلفا ۱۰۱
- ۳-۳. امام حسن (ع) و دفاع از عثمان ۱۰۲
- ۳-۴. امام حسن (ع) در زمان پدر گرامیشان ۱۰۴
- ۳-۵. شجاعت امام در جنگ جمل ۱۰۵
- ۳-۶. بسیج نیروها در صفین ۱۰۸
- ۳-۷. قصاص قاتل ۱۱۰
- ۳-۸. جنگ با دشمنان در زمان امامت خودشان ۱۱۱
- ۳-۹. اعدام جاسوسان معاویه ۱۱۳
- ۳-۱۰. فراخوانی و دعوت مردم برای جهاد ۱۱۴
- ۳-۱۱. ارسال فرماندهان برای جنگ ۱۱۶
- ۳-۱۲. رعایت تاکتیک های نظامی ۱۱۷
- فصل چهارم: مبارزه با ترفندهای دشمنان و پیش بینی خطر ۱۲۱
- ۴-۱. رسوا کردن حيله دشمنان در صفین ۱۲۲
- ۴-۲. ترفند معاویه به نام آشتی ۱۲۳
- ۴-۳. پیش بینی خطر ۱۲۵
- فصل پنجم: صلح قهرمانانه امام حسن (ع) ۱۲۸
- ۵-۱. صلح در قرآن ۱۲۹

مقدمه

اگر انسان دین مدار بخواهد سبک زندگی فردی و اجتماعی خود را بر معیارها و اصول دینی مرتبط سازد، ناگزیر مخالفانی پیدا خواهد کرد که اینان با انگیزه‌ها و دواعی گوناگونی به مواجهه با او برمی‌خیزند. مسلماً نوع تعامل، مواجهه و مقابله فرد مؤمن با این افراد نیز باید متکی به ضوابط و هنجارهای دینی‌ای باشد که برآمده از سیره رفتاری معصومین (ع) است. در این خصوص توجه به حیات اجتماعی و سیاسی امام حسن مجتبی (ع) و سیره تربیتی ایشان حائز اهمیت است. چه آنکه بستر تاریخی زندگی ایشان، هم قبل از دوران امامتشان و هم بعد از آن، مملو از مواجهه انواع گرایش‌ها و جهت‌گیری‌های مخالف است. با نگاهی نه چندان عمیق به زندگی این بزرگوار می‌توان دریافت که در زمان حیات ایشان انواع جریان‌های فکری، اجتماعی و سیاسی نظیر خوارج، امویان، عثمانیان، معاندین، شیعیان متعصب و حتی شیعیان کج اندیش و سست رفتار در اجتماع اسلامی حضوری پررنگ داشته است که ایشان در مواجهه با این مخالفان با رفتار و گفتار خود سعی در تربیت دوستان و دشمنان داشته‌اند. آنچه امروزه برای ما به عنوان مسلمان شیعه ضرورت دارد اینست که دریابیم شیوه‌های گوناگون تعامل حضرت با این گروه‌ها و جریان‌های مختلف چگونه بوده است؟ در چه مواردی حضرت به مقابله با آنها برمی‌خواسته و سطح این مقابله با هر گروه چه میزان بوده است؟ امام (ع) در گفتار و رفتار خود از چه شیوه‌های تربیتی و برخوردی در مواجهه با مخالفان بهره می‌برده‌اند؟ شرایط پیچیده امروزی جوامع اسلامی ایجاب می‌کند که از شیوه برخورد انمه اطهار (ع) در شرایط مختلف درس گرفت و عبرت آموخت؛ از سویی پیچیدگی شرایط سیاسی در جهان کنونی و سیاست‌های مخالفان و دشمنان اسلام که از انواع ابزارها و شیوه‌ها در مخالفت با آیین اسلام استفاده می‌نمایند، نیاز به برخورد شایسته و به جا و پرهیز از برخوردهای احساسی و شتاب زده و توجه به عواقب ناشی از هر اقدام در برابر مخالفان را حائز اهمیت می‌نماید.